

PROPOSTA DE RESOLUCIÓ 14è CONGRÉS DEL PSC

LES LLENGÜES COM A INSTRUMENT DE COMUNICACIÓ I CONVIVÈNCIA

Gràcies al PSC i al PSUC avui Catalunya té una escola que no separa els alumnes per llengua. Els nostres companys Marta Mata i Pepe González van ser capaços de construir un gran consens malgrat que tan CiU com inicialment ERC hi estaven en contra.

Catalunya ha estat i vol seguir sent una societat oberta, tolerant i plural i és per això que els i les socialistes combatem el pensament únic, la homogeneïtat cultural i el monolingüisme que divideix i empobreix. El nostre objectiu ha estat i és enfortir una sòlida convivència partint del fet inqüestionable que la nostra societat, compromesa amb el foment de la llengua catalana, disposa de dues llengües de comunicació en el territori que són el català i el castellà, juntament amb l'aranès a l'Aran. Avui molts catalans ens identifiquem amb més d'una llengua, mostra de convivència dialogada. Vivim la nostra riquesa lingüística en positiu.

El debat encès i els atacs que ha provocat la proposta del PSC de flexibilitzar un mètode d'aprenentatge de llengües com és la immersió mostren clarament que estem davant d'un debat que va molt més enllà de l'educació. En una Declaració de 1981, el PSC ja es va comprometre a "una tasca permanent i vigilant en favor del restabliment de la normalitat del català com a llengua pròpia de Catalunya; una actitud ferma en la defensa dels drets de les persones a usar la seva llengua, ja sigui la catalana o la castellana; i un rebuig decidit enfront de qualsevol intent de divisió del poble treballador de Catalunya".

El projecte socialista sempre ha promogut una societat plural en la qual la llengua no només no sigui una barrera, sinó que esdevingui un element de cohesió social i d'igualtat d'oportunitats i en la qual el català, perseguit durant el franquisme, recuperés la vitalitat i el prestigi que avui té. Per cert nacionalisme, la immersió en català ha estat entesa no pas com un mètode per al domini efectiu d'aquesta llengua per part de les persones castellanoparlants, sinó com la materialització del model monolingüe que alguns somiaven, i això comporta la instrumentalització d'un mètode pedagògic cap a finalitats ideològiques que li són del tot alienes i que el degraden.

Tot i que sempre caldrà vetllar per la salut del català per la pressió que exerceixen les grans llengües, hem de fer un balanç molt positiu del camí recorregut. Les dades ens mostren la fortalesa actual del català: el 94,4% de la població l'entén; el 81,2% el sap parlar, el 85,5% el sap llegir i el 65,3% el sap escriure. Però les polítiques lingüístiques s'han d'actualitzar per donar resposta als nous reptes en una societat que s'ha fet més diversa, en un món globalitzat en el qual les habilitats comunicatives són una necessitat primordial. Cal actuar per augmentar la presència del català en aquells sectors on encara avui és minoritari; i per atendre amb eficàcia i eficiència la creixent diversitat i complexitat de la societat catalana cal que el Consorci per a la Normalització Lingüística tingui els recursos necessaris i enforteixi la col·laboració entre les diverses administracions catalanes.

Reafirmem el nostre compromís en la promoció de la llengua catalana i el respecte i la garantia dels drets lingüístics de tothom. Ens preocupa el risc de polarització entre els dos segregacionismes presents a la societat catalana. D'una banda el d'aquells que menyspreen la diferència. De l'altre, els que la defensen, però sembla que pretenguin crear comunitats separades o imposar el monolingüisme català. En aquesta cruïlla, el PSC vol garantir que la llengua sigui factor de cohesió i no de divisió, perquè sumar a favor del català no vagi en contra del castellà.

Sovint s'afirma que la immersió lingüística funciona perquè els nois i les noies acaben l'escolaritat obligatòria parlant les dues llengües oficials, tanmateix hi ha una gran quantitat de

joves amb un domini millorable del català i d'altres que ja viuen en entorns totalment catalanoparlants fan una immersió en la seva pròpia llengua, amb un domini millorable del castellà. Podem pensar que aconsegueixen la comprensió lectora i escrita però no el domini i ús de les llengües, aspecte del qual no hem de responsabilitzar la institució escola, sinó tota la societat.

El govern independentista ha negat la realitat i ha paralitzat propostes de l'equip tècnic del Departament d'Educació, ja que la política lingüística a l'escola forma part de la rivalitat entre JxCAT i ERC i qualsevol desviació de la retòrica del "model d'èxit" porta aparellada l'acusació de botifler. Davant l'increment de la complexitat a les aules i uns Governos que no han fet més que retallar pressupostos, especialment a l'escola pública, no hi ha ni el professorat ni la formació necessària, ni els recursos imprescindibles.

Constatem el menysteniment del castellà per part del Govern en considerar que la cultura catalana és només aquella que s'expressa en català, confonent interessadament cultura catalana amb literatura catalana.

1. Llengua i convivència. Les llengües com a instrument pel diàleg

Tal com diu l'Estatut d'Autonomia, l'objectiu és garantir l'exercici del dret a utilitzar les dues llengües oficials i el dret i el deure de conèixer-les sense cap discriminació amb el tractament adient també per l'aranès. Cal deixar enrere l'actual confrontació divisiva identitària que també té afectacions lingüístiques, avançant cap a un nou estadi de convivència fraterna entre les llengües i de millora sostinguda en l'eficiència lingüística de la ciutadania.

Impulsarem l'elaboració del *Llibre blanc de les llengües a Catalunya* així com la creació d'un Observatori independent sobre coneixement i usos de les llengües a Catalunya. Cal disposar d'estudis acurats per poder encarar el debat de forma rigorosa i refer de nou un acord ampli que abasti la pluralitat lingüística que es dona al nostre país i que garanteixi la presència i el reconeixement de les dues llengües.

2. Garantir el coneixement i l'ús de l'occità, aranès a l'Aran

L'aprovació de la llei 35/2010 d'1 d'octubre, de l'occità, aranès a l'Aran, va coincidir amb l'inici de les retallades pressupostàries, que també han afectat el desenvolupament d'aquesta llei, de la qual només s'ha desplegat l'Acadèmia Aranesa de la Llengua. Constatem, a més, que fruit del poc interès demostrat per la Generalitat de Catalunya, la situació de la llengua a l'Aran empitjora i el seu ús social retrocedeix any rere any.

Treballarem per disposar d'un programa de desenvolupament de la totalitat de la llei 35/2010 de l'occità, aranès a l'Aran, per dotar al Conselh Generau d'Aran dels recursos econòmics necessaris per dur a terme accions en favor de la preservació de l'aranès i la millora del seu ús social; per incloure l'aranès en els currículums d'educació primària; per incloure l'aranès, a més del català, com a mèrit en les convocatòries de places de funcionariat; i per l'augment del temps d'emissió de l'aranès en els mitjans públics de comunicació de la Generalitat.

3. Plena competència en una tercera llengua estrangera, preferentment l'anglès

El 2014 es va legislar que el nivell bàsic B2 (equivalent al First Certificate en el cas de l'anglès) en llengua estrangera havia de ser necessari per graduar-se a la universitat catalana. Però el requisit continua posposant-se perquè molts alumnes del sistema universitari català no tenen actualment aquesta competència. Els informes oficials de la Generalitat de l'avaluació de quart

d'ESO elaborats des de 2012 mostren que l'anglès és la matèria en la qual hi ha més diferència de rendiment entre l'alumnat dels centres amb un nivell baix de complexitat i el de centres amb un nivell alt de complexitat. Denunciem la inacceptable complaença amb la bretxa de nivell d'anglès entre classes socials i posem de relleu que els fills i filles de les famílies que no poden assumir el cost d'acadèmies privades d'idiomes i de programes d'intercanvis lingüístics tindran moltes més dificultats per trobar feines qualificades en el futur si no revertim aquesta situació.

Per garantir la igualtat d'oportunitats, fomentarem l'aprenentatge de l'anglès (o d'altres terceres llengües en determinats territoris) amb una política decidida que incideixi en l'augment de personal i en la formació de professorat de tots els nivells i tipus d'ensenyament, el reforçament de la formació inicial del professorat en anglès, el foment de l'emissió de continguts audiovisuals en versió original subtitulada, l'augment de l'oferta de places de les Escoles Oficials d'Idiomes i d'ajuts per millorar-ne l'accés, entre d'altres mesures.

4. Reconeixement del plurilingüisme d'Espanya amb una Llei de llengües

Arreu d'Espanya promourem el plurilingüisme posant en valor la riquesa que aporten les diverses llengües espanyoles, tant en l'àmbit cultural i creatiu com en el foment de la convivència. Treballarem per fer realitat el federalisme lingüístic impulsant iniciatives com la Proposición de Ley Orgánica de reconocimiento y amparo de la pluralidad lingüística de España presentada pel Grup Socialista l'any 2013 que preveia l'impuls d'iniciatives com el foment de l'ensenyament de llengües a tot el territori espanyol, que l'Institut Cervantes promogui i divulgui efectivament totes les llengües de l'Estat i que els mitjans de comunicació públics reflecteixin també la pluralitat lingüística.

5. Impuls a l'accés i l'aprenentatge de les llengües per a persones amb discapacitat

Manifestem el nostre reconeixement i suport a d'altres sistemes lingüístics com la llengua de signes catalana, que és la llengua de les persones sordes i sordcegues de Catalunya, reconeguda ara com a patrimoni lingüístic català. La Llei de la llengua de signes catalana dona compliment a l'Estatut de 2006, en el qual s'estableix, com un principi rector de les polítiques públiques, garantir-ne l'ús i aprenentatge a les persones amb sordesa que optin per aquesta llengua. Des del PSC ens comprometem a impulsar l'aplicació efectiva d'aquesta llei per garantir els suports que avui no tenen els més de 2000 alumnes amb sordesa. De la mateixa manera, ens comprometem a garantir l'ús, l'accessibilitat i l'aprenentatge de la llengua oral per a les persones sordes que majoritàriament empen suports per a la comunicació oral.

6. Treballar a favor del respecte, la difusió i la posada en valor de les llengües parlades a Catalunya

Compartim amb Nacions Unides que les llengües són els instruments més poderosos per conservar i desenvolupar el nostre patrimoni, tant el tangible com l'intangible. Promoure-les i divulgar-les serveix, no només per preservar la riquesa que representa l'ecosistema cultural i lingüístic del nostre món i l'educació multilingüe, sinó també per afavorir la solidaritat entre les persones i els pobles a través de la comprensió, la tolerància i el diàleg. A Catalunya, com a terra d'acollida, es parlen més de 300 llengües, una riquesa que hem de saber gestionar i catalitzar en favor d'una millor convivència lingüística. Posarem en valor aquestes llengües, promourem el seu respecte i la difusió d'aquestes realitats, intensificarem la informació a la ciutadania sobre les llengües estrangeres més parlades amb les quals vivim a Catalunya i n'impulsarem el coneixement.

7. L'aprenentatge de les llengües a l'escola per garantir la igualtat d'oportunitats i la cohesió social

L'aprenentatge de llengües a l'escola s'ha d'adaptar a la realitat sociolingüística de l'entorn, que no és homogènia arreu de Catalunya i, per tant, el tractament curricular no pot ser el mateix a tot el territori. Seguirem apostant, com ho fa la Llei d'Educació de Catalunya, pel català com a llengua vehicular a l'escola, alhora que modernitzarem i flexibilitzarem el model d'immersió per tal que doni resposta a les necessitats actuals fruit de la complexitat de l'escola, tot avançant cap a un model plurilingüe.

En la línia del document del Departament d'Ensenyament d'octubre del 2018 *El model del sistema educatiu de Catalunya*, que propugna una gestió integrada de les llengües i dels continguts i que facilita tant l'aprenentatge com la construcció de coneixement a través de diferents llengües, pensem que l'escola ha de contribuir a compensar els dèficits lingüístics dels alumnes de cada comarca, municipi o barri. Per tal d'assolir un bon domini oral i escrit del català, l'aranès a l'Aran i el castellà, així com un veritable ús funcional de l'anglès (o una tercera llengua), cal que les llengües curriculars (català, castellà i estrangeres) es tractin com a llengües d'aprenentatge i com a vehiculadores de continguts als centres educatius. Cal que es reculli així als projectes lingüístics i que la Inspecció Educativa vetlli pel compliment d'aquest criteri.

La immersió lingüística és només un mètode, i com a tal, és susceptible de ser modulats i adaptats a cada situació singular. Perquè continuï funcionant i sigui vàlid i acceptat per tothom, cal fer una anàlisi serena, sense càrrega partidista, per detectar els elements de millora a partir de criteris pedagògics. Cal vetllar perquè cap llengua cooficial resti exclosa de l'escola com a llengua vehiculadora d'ensenyaments, per raons d'aprenentatge però també per qüestions afectives i simbòliques.

Per fer possible l'assoliment dels objectius que ens proposem en acabar l'educació obligatòria i garantir la competència plurilingüe en el sistema educatiu de Catalunya, els i les socialistes creiem necessari:

Millorar els projectes lingüístics de centre i els d'entorn, per adequar i planificar el seu contingut a les necessitats reals de l'alumnat, amb el protagonisme del professorat i comptant amb les dades de l'Observatori sobre coneixement i usos de les llengües a Catalunya.

Impulsar de nou les zones educatives territorials amb la coresponsabilitat de l'administració local, la comunitat educativa i de tots els agents educatius del territori.

Destinar més recursos econòmics per incrementar la dotació de docents que puguin impartir matèries no lingüístiques en llengües estrangeres, millorar la seva formació permanent i la formació inicial del professorat en les seves competències lingüístiques.

Millorar el sistema d'inspecció per garantir que vetlli pel correcte assoliment de les competències lingüístiques i perquè els projectes lingüístics dels centres siguin els adients per garantir els objectius fixats i s'implementin correctament.